

Ennek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam.

47. szám.

Debrecen, 1927 november 19.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Az isteni kiválasztás és ezen alapuló emberi élet.

Aki jelen volt legközelebbi egyházkerületi gyűlésünkön, legalább kezdetén, midőn megboldogult főgondnokunk emlékeztetének szenteltünk egy kis időt s ekkor, akik hallhatták dr. Kun Béla ker. tanácsbíró úr nagy lelki látású emlékebeszédét, vagy legalább olvasták megérdemelt figyelemmel e lap 45. számában: — mindjárt az elején megkőthette figyelmöket azon megállapítás, hogy „tulajdonképpen helyes-é gyászünnepélyt tartani s emlékebeszéddel méltatni elköltözött jelesünket, aki hiszen nem volt más, mint nagyszerű eszköz a Gondviselés kezében”. S erre aztán egyszerű logikával következik, hogy Isten teremtő akarata már születéskor megállapítja kinek-kinek életútját, élettevékenységének körét arra a szolgálatra, melynek teljesítéséhez megfelelő hajlamokat, tehetségeket ad. Ez alapon indul és halad a gróf Degenfeld József lelki lefényképezése, beállítása abba a munkakörbe, hova már Isten által predesztinálva volt. Amint ismételve megállapítja: „Degenfeld József grófot nem a választók keresték ki a főkurátori méltóságra, hanem az Istennek szinte hangosan szóló akarata jelölte erre a helyre”.

A széles látókörű egyetemi professzornak e megállapítása kényszeríti mintegy az én lelkemet is, hogy az egyetemes nagy élet céljának s ebben emberi életünknek is, emez örökérvényű evangéliumi alapjára állva, — mely alapon állónak találtam a legnagyobb és mélyebb természet-tudományos gondolkodókat, — egynémely fődologra irányítsam látó figyelmét azoknak, akiket illet.

Az első tehát az, hogy a teremtettségben az isteni bölcsességnek és akaratnak megállapított célja látszik és e célt, mintegy a nagyélet hullámzásának megfigyelése adja tudtul és nem valami bölcselmi okoskodás, vagy dogmás misztérium.

A legújabb élettani vizsgálódások, a hatások és eredmények föltétlen egybekapcsolódása arra vezeti az emberi lelket, hogy minden élet- és mozgásjelenséget, mint eredményt tekintve, annak ható okát vegye vizsgálat alá s így állapítsa meg a kívánt célhoz vezető, vagy attól eltérítő ered-

ményeket. Például egy szinte gyerekes példa: a hideg északi szél ellen védekezni akarok, ne délről alkalmazzak valami védő takarót, mert így még a takarót is elveszíthetem egészségem mellett. A divatos öltözködésnek s ebből származható nyomorúságoknak száz ilyenféle alkalma van.

Tovább menve, minden, ami az emberen kívül van, az emberért, az ember javára van, földtől az égig. A teremtés ótestamentomi története s ebben azon isteni megállapítás, hogy a paradicsomi elhelyezésnél minden szép és jó az ember rendelkezésére lett adva, hovatovább tisztán látható a tudományos megfigyelések útján. Ebből aztán nagy, sőt igen nagy dolgok következnek. Az Isten fiának egész életműködése e vonalon jár, csodálatosan egyszerű rautalásokkal. Főként a Hegyi beszéd olyan, — bocsánat a szinte durva profán hasonlatért —, mint egy politikai Fő üzenete a törvényhozó gyűlés elé. És ne tévesszen meg a természet életfolyamatának életünk ellen irányulónak látszó kisebb-nagyobb jelensége, mint ártalmas hatóerők. Mert ezek csak addig látszanak ártó erőknél, míg életútunk felől tisztába nem jövünk. Főként Pal apostol lelkéből ragyog fel sok-sok tiszta fény e cél meglátására. — persze, mind „ama Világosságból eredő, a Ki jött, hogy megvilágítson minden e világra született embert”.

Megint tovább menve: — oly változatosság mozog, alakul, fejlődik rajtunk kívül, hogy adott 5 érzékünk segélyével magunkba nem vehetjük az egészet, hanem egyes érzékszervünk mintegy oda-kapcsol egyes életjelenségekhez. És pedig nemcsak anyagi téren, hanem magasabb szellemi, erkölcsi téren is. „Minden ember, titkos hajlamból, a természet valamely tájával van összeköttetésben, amelynek munkása és magyarázója, mint Linné a növényeké, Huber a méheké, Fries a moszatoké, Van Mons a körtéké, Dalton a parány-alakoké, Euklides a vonalaké, Newton a flukszióké”, — látja Emerson „A nagy emberek haszna” c. megállapításaiban. Mert ez is egy főfontosságú isteni törvény, hogy úgy anyagi énünk, mint szellem-erkölcsi hajtóerőink is, különbözők, sokfélék s csak azon úton juthatunk életcélunk felé, melyen adott hajlamaink, erőink vezetnek. Híjána! ezer okoskodás és durva erő sem változtat ezen egy jot-

tányít sem. Ennek beismeré-e hozta létre iskola-intézményünkbe a tanítási szakrendszert. És csak egyszerűen megjegyzem itt, hogy míg egy tanárnál megelégszünk a szakjabeli pár anyag tudásával, addig egy kis gimnazialistától azt kívánjuk, hogy ő pedig mind a nyolc tanárja tudását rakta-ozza be kis koponyájába! Erdemes erről majd bővebben is gondolkodni.

S most következik aztán a verbum regens. Emberi életünk, a Teremtő akarata szerint, — a zsolttáriró lelki észrevetele szerint és a biologia tiszta megállapítása szerint is, öröme, nem testi ingereket értve e szó alatt. — van beállítva a temérdekségbe, úgy, hogy érzékszerveink vezetésének különbözősége, mint hajtóerő, egyúttal összekötő kapocs is a természettel, főként pedig embertársainkkal, magasabb társadalmi éleifejlődésünkre. Mert éleifejlődésünkre, csupán anyagi téren is, oly sokféleség áll követelőleg naponként élénk, hogy egyéni azokat előállítani nem lehet. Hát még érzekeink fejlődése, vagyis a művelődés nyomán. Vegyünk csak egyszerű kávé-reggelit, egy egyszerű öltözetet, mennyi közeli és távoli segítőerő munkál közre kezével, eszével, hogy megkávészassunk, felöltözhessünk. És ezen szükségletek s a kielégítésükre munkáló erők összehatása minél harmónikusabb formában és menetben adja életünk örömeit egyénileg és erkölcsét társadalmilag. És így lesz a sokféle hajlamokból, vágyakból, alkotásokból megérzése és megérté-e az emberi közösség isteni törvényének. — nem politikai huncutkodásokból, pusztító háborúkból, vadállati ösztönök uralmi célja, hanem arra a célra, mely a Janos evang. kezdő soraiban így van bevezetve: „Az igazi Világosság eljött már. Valakik pedig befogadják Őt, hatalmat ada azoknak, hogy Isten fiai legyenek!“

Tehát a cél: — istenfiúság!

S elgondolható-e ez istenfiúság testi és lelki nyomorokban? . . . Abban a veszett összevisszaságban, melyben életünk vergődik? . . .

Kell lenni valami kivezető útnak. Vagy döntünk le minden templomot, minden iskolát, minden törvényhozást . . .

A mai Genf, a mai kálvinizmus.

A Kék-kereszt munkája.

A Kék-keresztől (Croix-bleue) való legutóbbi ismertetésemben ígertem, hogy ismertetni fogom a „Nagy tanács“ elé terjesztett törvényjavaslatot a magukra és másokra veszedelmes alkoholisták internálására vonatkozólag. Talán messze esik e tárgy egy vallásos lap témakörétől, de ha közelebről nézzük a javaslat indoklását, azt a szeretetet, embermentő igyekezetet, mely áthatja az egész törekvést e nagy tömegbűn ellen, nem lehet, hogy kézlegyintéssel térjünk fölötte napirendre éppen akkor, midőn a mi szakminisztériumunk is törvényjavaslattal áll elő nemsokára ugyanzen baj orvoslására. Sőt úgy vélem, hogy éppen a lelkeszi karnak kellene hangadónak lenni minden szociális nyomor

és népbűn elleni küzdelemben. De szóljon maga a javaslat s indoklása a maga főbb vonásaiban, melyet a Kék-kereszt jórészben lelkészvezetői szerkesztettek.

Manapság vitán felül állt az a megállapítás, hogy az iszákosok megjobbításának egyedüli eszköze egy olyan intézetbe helyezés, hol teljességgel meg vannak akadályozva ezen szenvedélyük kielégítésében s hol jótékony befolyás alatt újra megszokják a munkát, rendet, önmegtartóztatást. Sajnos, hogy az iszákosoknak az alkohol által meggyengített akarata s értelme nem tudja elfogadni azt, hogy önkéntesen vessék alá magukat e kezelésmódnak, éppen saját érdekükben. Éppen ezen szükség diktálja, hogy az állam fogatosítsa megfelelő eljárást az iszákosok internálása által. Ezen eljárást hét kanton már régen biztosította az iszákosok internálásáról hozott törvény által. Azon állapotok, melyek a többi kantonokat ezen törvény meghozására bírtak, nálunk is megtalálhatók. Az orvoslás szükséges, mivel az eddigi intézkedések nem megfelelők. Az elmeorvosi intézetbe ugyanis csak igen súlyos esetben vehető fel iszákos, honnan a dühöngő állapot krízise után mihamar kikerül az illető ez intézetben nem is része-íthető új életre vivő lelki gondozásban. Ami Genfben nagy nehézséget okoz ez az egyéni szabadság azon alapvető biztosítása, mely szerint senki sem fosztható meg szabadságától csak törvényes bírói eljárással, vagy súlyos büntény esetén előzetes letartóztatással s végül elmeorvosi intézetbe helyezéssel. Tehát egy törvényszék által el nem ítélt s ítélt iszákost nem internálhat semmiféle közigazgatási közeg, mint a többi kantonokban. A dolog csak úgy oldható meg, ha ezen internálás nem büntető jellegű s ha az illetőt a Gyámhatóság itéletére helyezik oda, mely ugyanis családi ügyekkel foglalkozik. E három békebíró mint más családi háborúságban, hanyag szülők gondnokság, halálozás esetén felmerülő ügyekben úgy e szenvedély okozta nehéz helyzetekben is megtudja tenni, nyilvános-ág kizárásával s minden érdek megvédésével a kellő lépéseket.

A törvényhozás ezen lépéssel nemcsak csökkenteni tudja az iszákosságból származó elmeorvosi intézeti s egyéb kiadásokat (az évi átlagos kiadást 30.000 frankot a számítások szerint 12.000 fr-ra) hanem eléri azt is, amit az internáló helyek statisztikája is igazol, hogy a betegek ép jórésze (harmada) teljes megújulva hagyja el, e helyet, felerészük pedig érezhetően megerősödve. Am azt sem szabad elfeledni, hogy az internálás törvénybe iktatásának preventív hatása is van. Mérséklő hatása lesz feltétlenül s arra bírja azokat, kiket az internálás veszélye fenyeget, hogy visszatérjenek a normális életre s töltsék be a társadalom és család iránti illendő kötele-ségüket. Mindez az államnak nem kerülne semmi költségébe, mivel a szomszédos kantonok ilyen célú, férfiak és nők számára külön létesítet intézményei ellátnák a genfi kantonbeliek gondozását is.

Magának a törvénynek paragrafusai a következők:

1. §. Aki iszákossága által kockáztatja a maga és övéi helyzetét, vagy veszélyezteti a maga és

más épségét az iszákosak megjavítására szolgáló intézetben internáltatik, annnyival is inkább, ha még gyógyíthatónak lát-zik.

2. §. Az internálást a Gyámhatóság mondja ki az iszákos kikérdezése tüzetes vizsgálat s orvosi szakértői vélemény alapján. Az iszákosnak joga van másik szakértői vizsgálatot is kérni.

A Gyámhatóság rendelkezése a feleknek tudtára adatik, ezek a közléstől számított tíz napon belül fellebbezhetnek a Törvényszék három bírójából alakított fellebbezési fórumnál.

Az Államtanács jelöli ki az internálás helyét és foganatosítja az internálásról szóló ítélet végrehajtását.

E tény az illető bünlajstromába nem vezetettik be.

3. §. Az internálást kérheti a Gyámhatóságnál minden rokon, negyed iziglen bezárólag, vagy minden bírói és közigazgatási hatóság.

A fentebb nevezett hatóságok kötelesek haladék nélkül jelenteni minden a működésük tartama alatt tudomásukra jutott esetet, mely jelen törvény első paragrafusának tényálladékait kimeríti s a Gyámhatóság jogköre alá tartozik.

Midőn a feljelentés a jelen paragrafusban nevezett hatóságok vagy személyek által történik, a Gyámhatóság hivatalból jár el az ügyben.

4. §. Az internálás hattól tizenkét hónapig terjedhet.

Mégis a Gyámhatóság meghosszabíthatja egész a maximumig a kiszabott büntetést, ha ez intézet igazgatójának orvosi véleményezéssel elátott jelentése alapján e meghosszabítás szükségesnek látszik.

5. §. A gyámhatóság felfüggesztheti az ítéletet, ha az illető fogadalmat tesz minden alkoholos italtól való tartózkodásra és ha beleegyezik egy család felügyelete alá helyezésébe. Ha azonban megszegi fogadalmát az internálási határozat azonnal végrehajtandó lesz.

Minden internálásra szóló, de felfüggesztett ítélet érvénye meghozásától kelt két éven belül elévül.

6. §. Bírói ítélet is kimondhatja az iszákosak intézetébe való internálást.

7. §. A Gyámhatóság bármikor véget vethet az internálásnak, ha az tűnik ki az intézet igazgatójának olyan orvosi véleményezéssel ellátott jelentéséből, hogy a gyógyulás bizonyosra vehető.

8. §. Az Államtanács (Le Couseil d'Etat!) örködik afelett, hogy a haladékot nyert, vagy internálásból kiszabadult iszákosak vissza ne essenek az iszákoság bűnébe (!)

Evégből megbízhat egy pártfogókból álló bizottságot, hogy örködjék erkölcsileg s ha lehet anyagi dolgokban is e paragrafus első kikezdésében említett személyek felett.

9. §. A vizsgálat költségei a Gyámhatóság által állapíttatnak meg. E költségek az iszákosot terhelik a vád valónak bizonyulása esetén.

Az internálás költségeit az illető fedezi. Ha vagyontalan, úgy a költségek az államkincstárt terhelik.

10. §. A Gyámhatóság az internálás kimondásától kezdve, s annak tartama alatt gondoskodik

az internált anyagi javairól a vonatkozó 392. és 393. paragrafusok értelmében.

11. §. Aki a jelen törvény 2. §-ának alapján kiszabott büntetés alá esik, de elien-zegül az iszákos megjavítására való intézetbe való internálásának, onnan megszökik vagy onnan eltávolítandónak ítéltetik az intézet jórendjének megzavarása miatt: dologházba toloncoztatik hat hónaptól három évig terjedő időre, sőt a törvények által megszabott súlyosabb büntetések alá is eshetik törvényszegéseinek súlyossága szerint.

A jelen törvénycikkbe ütköző előrelátható büncselekmények megtorlása a Rendőrbíróóság hatáskörébe esik.

12. §. Az Államtanács kiadta a jelen törvény végrehajtására szükséges rendelkezéseket.

Lehet, hogy vannak olyanok, akik túlzottan tartják e törvényeket, Genfben ugyan még csak javaslatokat. Azonban ne felejtjük, hogy az állam feladata nemcsak a társadalmi rendfiagránss megsértésének megtartása, s a kebelét en levő társaságok, intézmények közötti egyensúlyi állapot megteremtése, hanem nevelő s az emberi méltóságot még az ember önmaga rosszabbik énje, elaljasodott lelkülete ellen is őrző munka is. Mint ilyet nézem e törvényt s keresztyén lélekkel óhajtom a mi hasonló törvényünket sok család bekéjére, megújult életére, sok Isten képére teremtett ember megtérésére, egyházunk egyik küzdelmes, de nagy áldásokat rejtő munkamezejére, feladatára gondolva.

dr. I. E.

Iskola

A tanuló ifjúság erkölcsi élete és romlásának megakadályozása.

(A Debreceni Református Gimnázium 1927. nov. 7-ik szülei értekezletén előadta Nagy Sándor vallástanár.)

Határozhatták meg akárhányan és akárhogyan a nevelés célját, mi Herbart mellé állunk és vele együtt azt allítjuk, hogy a neve és hivatása és végcélja igenis az, hogy az emberből *erkölcsi embert* képezzen. És mikor mi itt, az erkölcsre hivatkozunk, alatta nem a filozofiailag értelmezett erkölcsösséget értjük, mely a hasznos és káros fogalmi kritériumok két antipolusa közt elvégre mégis csak az egyéni önzés falában sántikal, hanem azt a má-ik erkölcsöt, mely a lélek és test tisztaságát önmagáért, mint ideált ápolja, — mely a kettőt egymástól eiválaszthatatlannak, mert egymásra kölcsönösen kihatónak tartja: t. i. a *valláserkölcsöt*. E hatalmas erő elhatározó jelentő-éget jól látjuk nemcsak az egyes ember, hanem az egyes nemzetek, sőt az egyetemes emberiség életében is. S amennyire meg vagyunk arról győződve, hogy a hátunk megett hagyott szomorú emlékű világháborúban is nem annyira a gépek, sőt első orban nem is a gépek, hanem az egymással küzdő nemzetek erkölcsi erői mérköztek egymással, — éppen annyira meggyőződésünk, hogy az emberiség fejlődésének útját s abban az egyes nemzetek jövő sorsát szintén

ezek az erők fogják meghatározni. Amely nép ezen a téren legtöbbet és legtisztábbat produkál, azé a jövő.

Azzal pedig mindnyájan tisztában vagyunk, hogy gyermekeink a jövő generációja, nem pusztán a mieink, — szülőké, — iskolaké, — sőt nem is csupán saját magukéi, hanem ezé a most elvett sorsra jutott szegény magyar hazáé, melyet sírjából nem támaszthat fel más erő, mint az eddiginél tisztább és elevenebb erkölcsi erő, — és azé a drága kálvinista egyházé, melyben ott buzog az erkölcs eleven ereje tisztán, elegendően: a Krisztus vallásában.

Nem közömbös tehát az ránk nézve, hogy ez a mai ifjúság miként készül jövő feladatára, vagy más szavakkal: milyen erkölcsi életet él ma? Sőt az iránt érdeklődni egyenesen kötelességünk, hogy ha baj van, azon segítsünk. Tudnunk kell ugyanis, hogy a családi hajlék és az iskola az a kettős fórum, hol a fejlődés ember erkölcsi ügye egyszerűsmindenkorra elől. Ez az a termő talaj, hol erkölcsi jellemek születnek, esetleg erkölcsi jellemek halnak meg mindörökre. A fejlődés gyermek lelke ugyanis olyan mint az izzó vas: önkénytelenül formálódásra vár. A tüzes vas pedig olyan formát kap, amelyet abból a kovács ügyessége ki tud hozni. És ahogyan a tüzes vas az előre megszabott formának enged, a szerint válik belőle nemes kard, vagy hitvány, mindennapi haszontalan szerszám. Más képet is rajzolhatunk. Az ember lelke, a gyermek lelke kettős billentyű sorozatos orgona. Az egyik billentyűsorozat a szenvedélyekhez, másik billentyűsorozat az akarathoz szolgál. Ha most már akad ügyes kéz, ügyes játékos, ki e két billentyűsorozatot egymással úgy tudja kombinálni, hogy minden érzéki felindulás a kívánt akarati érzelmeket keltse fel, — az erkölcsi nevelés állandó sikere felől kétségünk nem lehet.

E szerint tehát e siker feltétele egyedül a játékos ügyességétől, — család és iskola nevelési ügyességétől függ. Mellözve azonban annak részletezését, hogy e terén is akadhatnak kisebb-nagyobb fogyatkozások, egy körülménnyel kell még számolnunk.

Van még egy kívül fekvő tényező, mely a játékba beleavatkozik. Egy nagy kontár, ki a szépen indult játék menetét, a harmonia tisztaságát folyton zavarja. Ahelyzetet annál inkább aggasztóvá teszi, mert a hangverseny közül egyenesen a karmesteri irányítást ragadja kezébe.

Ez a kontár karmester az iskola és a családi hajlék négy falán kívülről dolgozó rontó hatás: az ucca, a tömeg, a korszellem romboló hatása. E tényező beavatkozását az erkölcsi nevelés ügyébe mindig károsnak kell mondanunk, legfeljebb csak azt engedjük meg, hogy ez a romboló hatás olykor kisebb, máskor nagyobb mérvű. Hogy azonban manapság fejlődő gyermekeinkre nézve a kor könnyelmű erkölcsisége végzetesen nagy veszedelmet rejteget, mindenki látja, ki a világban nem behuny szemmel jár.

Hozott mindennek előtt *ideálnélküli sivárlelkűséget* s ebben a komoly munka eszményének pusztulását. Azt tetszik hinni, hogy azok az életelvek melyekre a mai kor berendezkedett, a mai

fiatalság előtt nem volnának ismeretesek? Mikor maga körül látja, másoktól hallja, hogy miért ma komolyan dolgozni, mikor az érvényesülésnek, sőt a napi kenyér megszerzésének nincs más feltétele, csak a könyökizmok ereje és a pirulást nem ismerő arcbőr?

A ma diákoskodó, főleg már nagyobb gyermekeink ma katasztrófát valami fagyos levegőáramlat lengi körül: s ebben a légkörben halálra dermed a munka idealizmusa. A mai diák nem azért dolgozik, mert munkáján lelke szeretetével csügg, hanem azért, mert a kenyérkereset feltételét: a bizonyítványt mindenként meg kell szereznie. Az mindegy, hogy mi áron, csalással, bujkalással, törtetéssel — csak meg legyen. Nem is azt látja tehát benne, mit látnia kellene: munkálkodásának erkölcsi elismertetését és jutalmaztatását, hanem gyámolt, mely esztendőnként hóna alá nyúl és egy-egy fokkal feljebb teszi azon a lépcsőzeten, melyen akarva, nem-akarva, végig kell haladnia. S mikor pedig az utolsó lépcsőfokra is megérkezett, semmi indítékot sem érez magában, hogy csak egy pillanatra is megálljon s hátratekintsen a megtett nyolc esztendei útra és Isten után iskolája iránt való hálával emlekezzen meg a múlt áldásairól. Nem. Már újabb ugrásra feszíti erejét, hogy minél hamarabb átlendüljön abba a szabad világba, hol nem nyomja a munka robotja, nem köti az iskola fegyelmével kikényszerített erkölcsi törvény.

Mit várhat az ilyen fiatalságtól a jövő?

Még nagyobb a kor romboló hatása gyermekeinkre a szorosabban vett *erkölcsiség* terén. A kisebbeknél ez nagyobb figyelmetlenségben zabolátlanságban, tiszteletlenségben adja ki mérgeit annál, mint amennyit a gyermeki szervezet vérmérsékletéből természetesen megmagyarázni és elnézni lehetne, — a nagyobbak lelkébe pedig ezeken kívül olyan mérgeket is kever, melyek a család és iskola erkölcsi irányításának sikerét egyszerűen hajótöréssel fenyegetik.

A fejlődő emberben, akiben a természet ereje dolgozik, a test érettsége egy hirtelen való, mindent átható mozgalmat hoz létre, ami a gyermek erkölcsi erejét a leghevesebb *tűzpróba* alá veszi. E tűzpróbát a gyermek diadallal megállja, ha eddigi erkölcsi irányítása körül hiba nem esett. De ha itt mulasztások, könnyelműségek, sőt bűnös felületességek történtek, — a gyermek az erkölcsi csatát egész életére kihatóan elvesztette.

Az tehát a nagy kérdés, hogy mit tehet itt preventive a nevelés? „Tépjétek le a gyermek szeméről a hályogot idejében, már az iskolában, — hadd lásson világosan!” hangoztatják azok, kik elég balgák és könnyelműek volnának arra, hogy puska- poros hordók közt égő gyufával járjanak.

Nem szólva arról, hogy ami a családban az egyéni nevelés keretében talán sikerrevezető, az iskolai tömeges oktatásnál azonban nemesak kivételtelen de egyenesen veszélyes vállalkozás volna, azt kell megjegyeznem, hogy én nem abban látom a veszedelmet, miszerint mi a gyermekeket sokáig tartjuk gyermekeknek, hanem éppen abban, hogy a külső hatások rombolása miatt nem tudjuk elég

soká őket gyermekeknek megőrizni. Ha a közerkölésők állandóan kavargják a sarat, ha az irodalom minden megnyilvánulásában, regényben, ujságban, színházban, vetített képek előadásában, az ucca a maga botrányos falragaszaival, fényképeivel, képeslapjaival, állandó fertő alatt tartja az életet, ha a határtalan fényűzés, a félmeztelen divat, a botránkozató idegen táncok, a művésziellen dassz-bendek folyton és folyton rontják az ízlést és rombolják a szemérem korlátait — kérdelem: hol itt a nevelő fórum, mely az erkölcstelen hatások miazmáitól meg tudná menteni azt a fiatalságot, mely az otthonon és az iskolán kívül szabadon láthat, hallhat és olvashat mindent és tele tudóvel szívhatja magába a mérgezett levegőt?!

Ilyenformán itt már nem a baj megelőzéséről, mint inkább annak orvoslásáról és lokalizálásáról van szó, s ezzel pedig a nevelés elméleti kérdései egyszerre a gyakorlati életbe lendülnek át.

Álljanak össze a szülők és követeljék, hogy szigorú erkölcsrendészeti törvények hozassanak s a meglevők pedig hajtassanak végre. Pusztuljon az a sok szenny és szemét, mely körülöttünk halmozódik és amely gyermekeink 99 százalékát, az elbukás örvénye felé ragadja. A legdrágábbról van itt szó. Szó van gyermekeink erkölcsi tisztaságában nemzetünk és egyházunk jövődjéről.

S egyet nem felejtetni!

Egészséges erkölcsi levegőjű családban egészséges erkölcsű gyermekek nevelkednek.

Közélet

Az alsószabolcs—hajdúvidéki református egyházmegyei tanítóegyesület közgyűlése.

November 9-én 200 tanító jelenlétében szellemi és erkölcsi vonatkozásában fölemelő hatású, külső méreteiben imponzans közgyűlést tartott Püspökladányban az alsószabolcs—hajdúvidéki e. m. tanítóegyesület, amelynek érkező tagjait Kállay Sándor református lelkész és vitéz Molnár Gusztáv igazgatótanító élén a református tanítótanárság és presbitérium kiemelkedő vendégszeretettel fogadta.

A reggeli istentiszteleten megjelent a tanítók hatalmas tábora, majd 10 órakor a református elemi leányiskola nagyterembe vonult s azt, valamint a környező folyosót és bejáratot zsufolásig megtöltötte. XC. zsoltar eléneklése és Bartha László esperes buzgó imája után Bor János igazgató, egyesületi elnök mondott megnyitó beszédet, amelyben megemlékezett az egyetemes református egyházat gróf Dégenfeld József egyh. ker. főgondok és konventi világi elnök elhalálozásával ért súlyos veszteségről; megemlékezett Kossuth Lajos halhatatlan emlékeről, kü önösen k emelve Kossuthnak az 1848. évi XX. t.-cikk létrehozásában teljesített kiváló szolgálatait, majd a lord Rothermere akcióval foglalkozott részletesebben s tolmácsolta a magyar református tanítóság háláját a nemes lord iránt, aki fel nem értékelhető szolgálatokat tesz

a magyar nemzetet lealacsonyító, feldaraboló zsanok trianoni béke revíziója érdekében s a magyarsággal szemben elkövetett igazságtalanságok jóvátételére és nemes idealizmussal a béke helyreállítására törekszik. Végül a református felekezeti tanítóság válságos anyagi helyzetét s a státus rendezésnél a 3 éves előlépési visszavetésnek már is erősen jelentkező hátrányait ismertette, követelve, hogy a felekezeti tanítóság mindama szociális előnyökben (vasútjegy kedvezmény, álamorvosi gyógykezelés, gyógyszer-segély, hadi pótlék-segély, temetkezési- és gyermekágyi-segély, kedvezményes tíztviselői kölcsön) részesülhessen, amelyek az állami tanítóságot most megilletik. Kijelentette, hogy bizik az 1928-ban összeülő zsinat vezetőinek s tagjainak bölcses égeben, gondos előrelátásában, s biztosan reméli, hogy ezt a nagy kérdést közmegelegedésre fogja diadalra juttatni.

Az elnök azután meleg szavakkal üdvözölte a református egyház vezetőségét, a jelenlevő Bartha László esperest, Vasady Lajos kir. tanfelügyelőt, Rákos István kir. tanf. országos tanítószövetségi elnököt, Dobó Sándor Orte elnököt és Mocsáry László Gönczy tanítóegyesületi elnököt. Különösen szívélyes és fölemelő hatású volt a Rákos orsz. tan. szöv. elnök üdvözlése és az arra adott emelkedett szellemű válasz.

Elnök indítványára ezután a közgyűlés lord Rothermeret, dr. Baltazár Dezső püspököt, Kiss Ferenc egyetemi tanárt és dr. Petri Pál államtitkárt táviratilag üdvözölte.

Bán Géza tb. elnök a most összeülő zsinatra készítette el a tanítóság kéréseit s javaslatait a református népnevelési ügygel, a tanítói jogkörök kibővítésével s a tanítói javadalmazással kapcsolatosan. Előadványa rendkívül nagy érdeklődést keltett, azért is, mert azon a szakszerűség s elfogulatlanság gyakorlati érzék és a tárgy teljes ismerete vonult végig.

Többek értékes hozzászólása után a benyújtott határozati javaslatot közgyűlés egyhangulag magáévá tette és az Ortéhez áttette, hogy a zsinat elnökségéhez a református tanítóság kívánalmaként előadói tervezetként nyujtsa be.

Jámbor Kálmán hajdúnánási tanító az új állami tanterv és a konventi tankönyvek használata folytán gyűjtött tapasztalatait, észreveteleit adta elő mély tanulmányra, igazi szakértelemre valló ismeretkörrel. Javaslataira kimondotta a közgyűlés, hogy a konvent új egyetemes tantervet készíttessen, a felsőbb osztályokban használt, nehéz nyelvezetű, súlyos kifogás alá eső tankönyveket helyeztesse hatályon kívül, irasson megfelelőbb nyelvezetű, a népiskolai tanulók által könnyen érthető tankönyveket, egy és ugyanazon tárgy tanítására nézve fogadjon el több tankönyvet és tegye lehetővé, hogy a tanító szabadon mérlegelhesse azt, hogy melyik elfogadott tankönyvet használhassa, követelte továbbá, hogy a tankönyvek bírálására a népiskolai tanítók is bevonassanak. Javaslata a tankönyvek felette magas árának leszállítására is vonatkozott. Jámbor előadását, általános tetszés, lelkes ejenzés követte.

Buzogány Dénes földesi tanító a tanítói munka értékeléséről tartott igen szép előadást, kapcsolatba hozva a tanítói fizetés rendezéssel. E tárgyhöz legáltalában Rákos István orsz. elnök szólt hozzá, akinek felszólalását egyív terjedelmű, az előadó javaslatához pótlás és kiegészítésként a közgyűlés hozzátoldotta.

Mindhárom előadónak előadmányai és határozott javaslataik gondos kidolgozásáért s a közgyűlés szellemi színvonalának ezek által történt értékes emeléseért közgyűlés hálás köszönetét nyilvánította.

A közgyűlés a tanítók személyi adóját kéri az egyházmegyétől a tanítói segély egyesület részére véglegesen ábocsátani. Kéri továbbá a konventet, hogy egységes népiskolai szervezeteket készítessen sürgősen.

Az Orte belső kölcsönének jegyzéséről Ormós Lajos tartott lelkes propaganda előadást, közgyűlés kimondotta, hogy minden tanítónak szívére, lelkiismeretére, szabad elhatározására bizza a részvényjegyzésben való részvételt, a Méliusz-irkák, rajz- és tanszerek használatát kötelezővé teszi.

Egy jóleső, örvendetes sikerrel biztató hang is megcsendült ez emlékezetes gyűlésen Püspökladányban: a lelkészek és tanítók közötti, testvéries viszony minél szélesebb és minél bensőségesebb alapon való ápolása, az egyház és iskolák érdekében való összehangzott elfogulatlan közremunkálása, az anyaszentegyház emez elválaszthatatlan munkatársainak odaadó, együttes, soha nem lankadó, egymás munkáját minden vonalon szeretetteljesen támogató együttes működése, biztató édes reménysége.

Amikor erről esett a szó, egy emberként állott fel az a 200 művelt intelligens tanító és lelket föl-emelő érzéssel pecsételte meg, hogy igenis ennek így kell lenni, ezt követeli az a magasabb elkötelezés, mely e két felet, az egyház és a hitélet szolgálatába állította.

A magyar református anyaszentegyház első egyházmegyéjének tanítósa így gondolkozik és cselekszik a Baltazárok és Kiss Ferencek nyomán.

Új emberek, új remények mindenütt. A durva hangok és ökölrel való verekedés korszak lejárt. Sursum corda! **Semper.**

Külföld

Poroszország zsidó lakosságának születési arányszáma 1875—80 között átlagosan még 31, 1925-ben már csak 11,8 ezrelék volt. Ugyanakkor a zsidóhalálozások száma a zsidó születéseket 762-el (Berlinben magában 510-zel) haladta meg. Százezer halálozásból volt 13,5 katolikus, 27,9 evangélikus, 53,2 zsidó öngyilkossági eset. Úgy látszik, hogy a zsidókérdés tulajdonképpen megoldása, egy megdöbbentő történelmi istenítélettel, itt van kibontakozóban; de a szintén nagy protestáns öngyilkossági arányszám az evangélium népét is keményen inti: „*fel ne fuvalkodjál, hanem felj!*” (Róm. 11:20.)

A skót állami református egyháznak 1926. évben 761.946 úrvacsorázó tagja volt, akik összesen 790.779 angol fontot adtak össze ez évben egyházi célra (1 angol font majdnem 28 pengő). Ugyanakkor a skót egyeült szabad református egyháznak 534.409 úrvacsorázó tagja 1.500.460 angol fonttal támogatta egyházát (ebből 262.083 fontot külföldi célra adván). Ez az egyház igazi „szabadságának” legédesebb gyümölcse!

Az északamerikai Egyesült Államokban az 1926. év folyamán 35.751 egyén lett katolikussá. Az itteni egyházi sajtó kb. 600 lapból áll, amelyek közül 22 zsidó, 166 róm. katolikus, a többi majdnem mind protestáns egyházi érdekeket szolgál. A kb. 700 rádióadóállomásból minden tizedik egészben vagy részben valamelyik vallási közösség kezében van s az összes állomásoknak kb. a fele rendszeresen közöl istentiszteleteket. *ri.*

Különfelek

A Presbyteri Világszövetség keleti ága dr. Révész Imrét beválasztotta kontinentális képviselőinek sorába.

A Debreceni Kálvinisták Templomegyesülete november 13-án, vasárnap délután 3 órakor a Nagytemplomban igen szépen sikerült templomi hangversenyt rendezett a szegény iskolás gyermekek karácsonyi felruházására. Énekelt a kollégiumi Kántus Szigethy Gyula főiskolai énektanár vezetése alatt. Beszédet tartott dr. Baltazár Dezső püspök. Hegedűszólót adott elő Szatmáry Margit hegedűművésznő, Szabó Emil zenedei tanár orgona kísérete mellett. Énekelt Hoór-Tempis Erzsébet énekművésznő és a Máv. Filharmónikus zenekar Beethoven: VII. Szimfónia II. tételét adta elő. A rendkívül szépen sikerült templomi hangverseny bevételé 770 pengő volt.

A Hitvédelmi Szakosztály november 18-án, délután 6 órakor vallásos délutánt rendezett a Kollégium dísztermében. Előadást tartott dr. Ferenczy Gyula nyug. egyetemi tanár.

A debreceni K. I. E. november hó 13-ától imahetet rendezett. Az összejövetelek este 8 órától fél 9-ig mentek végbe az egyház tanács termében.

A debreceni református tanítók segélyegyesülete november 13-án a Kossuth uccai templomban, délután 5 órai kezdettel jól sikerült vallásos-ünnepélyt rendezett a tanítószág árvái és özvegyei javára. Bibliát olvasott és imádkozott Madar Zoltán segédlelkész. Énekelt a Tanítói Vegyeskar. Predikált dr. Dancsházy Sándor lelkész. Énekelt özv. Ormós Beláné, szavalt Ráthonyi Lajos igazgató-tanító. Utóimádságot mondott Uray Sándor lelkipásztor.

„A magyar református egyház írásban és képen” cím alatt díszmunkát akar szerkeszteni Kontra Aladár lelkész, országgyűlési képviselő. A szerző nemcsak Csonkamagyarországot, hanem az egész Magyarországot kívánja belevenni ebbe a munkába.

A Hit és Élet c. folyóirat 1921., 1922. és 1923. évi hiánytalan folyamait egyházi közkönyvtár számára megvételre keresem. Ajánlatokat sürgősen kérek címemre: dr. Révész Imre, Kálvintér 8. sz. Debrecen.

A Szatmármegyei általános tanító egyesület november 8-án tartotta közgyűlését Kiss Árpád csengeri igazgató-tanító elnöklete alatt, Mátészalkán.

Imaházavatás. A pécsi Zrinyi katonai reálnevelő-intézetben a protestáns istentiszteletek tartására az egyik tágas tantermet alakították át imateremmé. A tantermet október 30-án adta át magasztos rendeltetésének Soltész Elemér református tábori püspök és Taubinger Rezső evangélikus főesperes.

A vámspércsi református egyház szépen sikerült vallásos-estélyt rendezett november 6-án. Imádkozott Bartha Dezső lelkész. Felolvasást tartott Bartha Dezsőné. Szavatelok, ének- és zene-számok tették változatossá az estély műsorát és emelték Istenhez a lelkeket.

Tanítóválasztás. A tarpai református egyház Tiba Kálmán 43 éves szolgálat után nyugalomba vonult tanító helyére Kovács Gezárt, a debreceni református tanítóképző-intézet növendékét választotta meg. A hajduböszörményi református egyház Szücs Gyula és Szennyesi Gábor tanítókat választotta meg tanítókul, Szécsi Ferenc tanító pedig Téglásra választotta meg. Sáfárokod anak a rájuk bizott talentumokkal, mint az Úr hü sáfárai.

Czeglédy Sandor győri református lelkész, a Bethesda-kórházban sikeres operáción esett át. Szívöl óhajtjuk mielőbbi teljes felgyógyulását áldott munkája folytatására.

A vespármegyei általános tanítóegyesület november 11-én tartotta gyűlését Pápán.

Harangszentelés volt Iszkaszentgyörgyön október 30-án. Az egyházközség közadakozásból szerzett két új harangját Szücs József esperes áldotta meg. Délután vallásos ünnepség volt.

A kiskolosi református egyház a lemondás folytán megüresedett kántortanítói állásra Szilávik Mihály volt magyarcsékei kántor-tanítót választotta meg.

Cegléden a hősök emléksobrának a leleplezése november 13-án ment végbe.

Szegeden megalakult a K. I. E., amely már eddig is működött. Elnök lett Teleki Sándor segédlelkész. Az egyesület különösen a kereskedő és iparos ifjúság körében szándékozik nagyobb munkásságot kifejteni. Szép reménységgel tekintünk működésére.

Vasárnapi iskolai tanfolyam lesz Derecskén, november 22—27. napjain. A tanfolyamot id. Victor János, a Vasárnapi Iskolai Szövetség főtájkára vezeti.

A derecskeli Keresztyén Ifjúsági Egyesület november 7-én újból megkezdte rendes összejöveteleinek megtartását. Az egyesület idáig is szép eredménnyel működött.

Kántorok hangversenye. A Református Énekvezérek november 5-én Debrecenben tartották nagy hangversenyüket a Kossuth-utcai templomban és a főgimnázium tornaacsarnokában. A nemes törekvés nagyobb pártolást és érdeklődést érdemelt volna.

A Debreceni Kalvinisták Templomegyesületének „Révész Bálint“ cserkészesapata 1927. évi november 20-án tartandó fogadalomtételkor ünnepséget rendez a következő programmal: Nagytemplomban délelőtt 9 órakor prédikál dr. Baltazár Dezső püspök, a fogadalomtételt kiveszi Debreczeni Ferenc református főgimnáziumi tanár, kerületi ügyv. elnök. Az istentisztelet után a cserkészek a Kossuth-utcai temetőben Révész Bálint püspök sírját megkoszorúzzák. Beszédet mond: Hegedüs Kálmán segédlelkész, a csapat parancsnoka. Délután 5 órakor a Kollégium dísztermében lesz ünnepség. Itt énekel a kollégiumi Kántus. Megnyitó beszédet tart: dr. Baltazár Dezső püspök. Hegedüszólót játszik: Buza Gábor zeneiskolai tanár, zongorán kíséri: Szabó Emil zeneiskolai tanár. Sik Sándor: Megyeri hitvallás. Szaválja: Buchwald Béla főgimn. VIII. o. t. 172. sz. Erő cs. örsv. Énekel: Csősz Lászlóné, zongorán kíséri: Szabó Emil zeneiskolai tanár. Arany János: Pázmány lovag.: Szaválja: Solymossy József kollégiumi senior. Cserkészdalokat énekel: Nagygyörgy Sándor IV. é. th., zongorán kíséri: Thuróczy László IV. é. th. Zárószavakat mond: Hegedüs Kálmán csapatparancsnok. — Adományokat a nemes célra tekintettel köszönettel fogad a csapatparancsnokság.

Zitás István szentpéterszegi lelkész, november 16-án hastífuszban elhunyt. A fiatal lelkész egyike volt a lelkészi kar legambiciózusabb tagjainak. Debrecenben volt segédlelkész, kollégiumi esküdtfelügyelő, majd Al-ó-Dobszán lelkész, 1924-ben hívta meg a szentpéterszegi gyülekezetet. Áldott legyen emlékezete!

A túrkevei református egyház vallásos ünnepélyt rendezett november 9-én este 5 órakor a református templomban a következő műsorral: Imádkozott és bibliát magyarázott Sándor Pál hitoktató lelkész. Szóló-éneket énekelt Szabadfi Elek org. kántor. „A tudományok és a vallás kapcsolatai“-ról felolvasást tartott Kollár József állatorvos. Családi kör. Szaválta: Hagymási Ilonka. Énekelt a tanítói énekkar. Imádkozott Cziriák Géza lelkész.

A „Dóczi“-intézet új épületének alapkövét november 1-én tette le Baja Mihály lelkész egy-szerű, de megható aktus keretében.

Hálás adakozó. Debrecenben az egyik lelkészi hivatalban megjelent egy tisztos öreg asszony, aki 10 pengőt adományozott az ispotályi szegényeknek azért, hogy az Isten iránta olyan jó volt, hogy megkímélte attól, hogy öreg napjaira ne kerüljön be az Ispotályba. Hányan és hányan vannak olyanok, akik nagyobb jómódnak örvendeznek és a jólét napjaiban elfelejtkeznek erről az Isten iránt való háláról.

RUN JÓZSEF késműves és műköszörús Debrecen, Széchenyi-utca 1. sz.

Zeneközlöny címmel a Magyar Református Énekvezérek Egyesülete egyházi ének- és zenefolyóiratot adott ki. Októberi dátummal jelent meg az első szám gazdag tartalommal és kottamelléklettel. A lap célja az egyetemes református egyházi ének- és zeneügy fejlesztése. Szeretettel köszöntjük az új lapot, szép reménységgel tekintünk működése elé.

A németbirodalmi Lippe állam köztársasági kormánya egy, a vasárnap szentségét erélyesen védő rendeletet adott ki, amely vasárnap és ünnepnapokon minden nyilvánosan észrevehető munkát és minden zajos házi vagy műhelyi munkát, a lehető legrészletesebb körülírással eltölt — egészen a nagy zajt csapó rakott szekereknek az utcán való hajtásáig, vagy lábasjóságoknak az utcán való tereléséig. Nem istentiszteleti célokat szolgáló felvonulások, úgy a délelőtti, ($\frac{1}{2}$ 10— $\frac{1}{2}$ 12) mint a délutáni istentisztelet ideje alatt ($\frac{1}{2}$ 6-ig) tilosak. Temetések és sportösszejövetelek hasonlóképpen nem tarthatók a délelőtti istentiszteleti idő folyamán.

Takarékpénztári csekkszám 43,916.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a laptulajdonos:
Dr. KUN BÉLA.

Hivatalos értesítés.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől
3138—1927. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Az érdekeltekkel leendő közlés kérésével tudatom az 1928. év őszén és 1929. év február havában tartandó lelkész-képesítő vizsgálatok házi dolgozatainak tételeit a következőkben:

I. Első lelkész-képesítő vizsgálatra:

1. Az efézusi és kolossei levél párhuzamos helyeinek exegésise;
2. Jézus személye;
3. Az evolúciós elmélet magyarázata az erkölcsi normák előállításáról.

E tételek közül a jelölt egyet kidolgozván, dolgozatát legkésőbb 1928 június 1-re, illetőleg az 1929 februárjában vizsgálatot tenni szándékozó 1928 november 1-re, a lelkész-képzőintézeti igazgatóhoz beküldeni tartozik. A dolgozat tisztán és olvashatóan írva, befűzve, a források megnevezésével nyújtandó be.

II. Második lelkész-képesítő vizsgálatra:

1. Értekezés a következő három tétel valamelyikéről:

a) A XIX. század közepétől eddig megjelent magyar református ágendáskönyvek és szertartási beszédgyűjtemények kivonatos ismertetése és értékelése.

b) A keresztyén szellem ápolása a családban.

c) Az egyházfegyelem s annak gyakorlása a magyar református egyház XVI. századbeli kánonaiban. (Forrás: Kiss Aron: A XVI. században

tartott magyar református zsinatok végzései, Budapest, 1882.)

2. Prédikáció: I. Korintus 3: 16—17. v.

3. Bibliamagyarázat: János ev. 2: 1—12. v.

4. Kátémagyarázat: XXXV. Úrnapja (96—98. kérdések).

Az 1. alatti értekezés külön s a 2., 3., 4. alattiak ismét külön, tehát a 4 dolgozat két füzetben, tisztán s olvashatóan írva, befűzve, a források megnevezésével, a fentebb írt határidőig küldendő be az egyházkerületi lelkészi főjegyzőhöz.

A dolgozatokkal egyidejűleg küldendő be a lkp. igazgatóhoz, i. letőleg az egyhk. főjegyzőhöz a 60—(hatvan) pengő vizsgálati és pecsédíj is.

A dolgozatok beadásának fenti határidejéhez a legszigorúbban ragaszkodom s meghosszabbításának csakis egyénenkénti kérelemre és kizárólag az esetben adok helyet, ha a jelölt orvosi bizonyítvánnyal vagy egyéb hitelre demlő módon igazolja, hogy súlyos betegség vagy más, ezzel egyértékű vis major miatt volt kénytelen dolgozatait a kellő időben benyújtani.

Debrecen, 1927 november 7.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
3157—1927. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

Felhívom az Esperes úr figyelmét a m. kir. pénzügyminiszter úrnak a kereseti adóról szóló 1927. évi 300. P. M. számú Hivatalos Összeállítás végrehajtása tárgyában 30,000—1927. szám alatt kiadott utasítására (megjelent a Budapesti Közlöny 1927. évi június hó 21-i számában), mely a kereseti adó rendszerét új alapokra fekteti és az egész kérdést újból szabályozza.

Az idézett rendelet szerint minden alkalmazott, akinek javadalmazása a heti 20 pengőt, vagy a havi 80 pengőt meghaladja, kereseti adót köteles fizetni. Ezt a kereseti adót, az u. n. „alkalmazottak kereseti adóját” az egyházi tényleges és nyugdíjas alkalmazottak is fizetni kötelesek. Az alkalmazottak kereseti adójánál sohasem az előző évi, hanem mindenkor a folyó évi jövedelem az irányadó s a szolgálati járandóságoknak mindenkor a heti, illetve a havi összegét kell irányadóul tekinteni, függetlenül attól, hogy a szolgálati járandóságoknak egész évi összege a 960 pengőt meghaladja-e vagy sem.

Külön is reá kell mutatnom az idézett H. Ö. 18. §-ához fűzött utasítás 7. pontjára, mely szerint „ha az adózó egy és ugyanabból a szolgálati viszonyból kifolyólag több helyről élvez illetményeket, akkor ezeket az illetményeket a munkaadó köteles az alapilletmény kifizetésének a helyén összevonní és az együttes összegnek megfelelő adótétel szerint megadóztatni. Így kell megadóztatni az egyházi javadalmast az idézett H. Ö. 16. § első bekezdéséhez fűzött utasítás első bekezdésében említett

helyekről: egyházközségtől, egyházmegyétől, egyházkerülettől, az államtól, községtől, alapoktól és a hívektől stb. különböző elnevezés alatt élvezett járandóságai után az egyházközségnél.

A fentiek szerint a lelkészek részére az államkincstárból kongrua, korpótlék, családi pótlék vagy más címen folyósított járandóságok megadóztatása is az egyházközségek pénztárai által összevontan lévén eszközözendő, elengedhetetlenül szükséges, hogy a lelkészek részére a vallás- és közokt. miniszterium által utalványozott összegek az illetékes egyházközségeknek — a kereseti adó lerovásáért anyagilag is felelős — pénztárnokaival mindenkor közöltessenek.

Arra kérem tehát Esperes urat, méltóztassék a saját hatáskörében úgy intézkedni, hogy a hatósága alá tartozó lelkészek részére kiutalt összegeket az illetményesek az illetékes egyházközségek pénztárnokaival — a kereseti adó lerovás céljából mindenkor közöljék annyival is inkább, mivel ennek elmulasztásából származó anyagi felelősséget, a mulasztást elkövetőre leszek kénytelen áthárítani.

Debrecen, 1927 november 12.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Pályázat.

A szegedi református egyház a megüresedett I. sz. kántortanítói s amennyiben erre kebelbeli tanerő választatnék meg, a IV. sz. férfitanítói és helyettes kántori állásra pályázatot hirdet. Kötelesség díjvel szerint. Javadalom: törvényes fizetés és lakbér. Pályázati határidő megjelenéstől számított 8 nap. Próbaorgonálás és éneklés saját költségen. külön értesítés szerint. Egyenlő képesség és képesség mellett B) lisztások, menekültek előnyben. A pályázatokban, amelyek Református Lelkészi Hivatal Szeged címre küldendők, kérjük feltüntetni, hogy a pályázó a fentemlített mindkét esetben pályázik-e, vagy ha nem. melyik esetben?!

Pályázat.

Az egri református egyházközség pályázatot hirdet megürült hitoktató-lelkészi állására

Javadalom: Az állam által mindenkor nyújtott fizetés, családi pótlék és vasuti kedvezmény, melyekért az egyház szavatosságot nem vállal.

Kötelesség: Legkevesebb heti 28 óra, minden vasárnap ifjúsági istentisztelet tartás, vasárnapi iskola és biblia-kör vezetés. Sátoros ünnepekben felnőttek istentiszteletén segédkezés. Okmány, szolgálati bizonyítvány, ref. lelkészhez Egerbe küldendő 1927 december 5-ig. Állás megválasztás után azonnal elfoglalandó.

Eger, 1927 november 14.

Tóth István,
ref. lelkész.

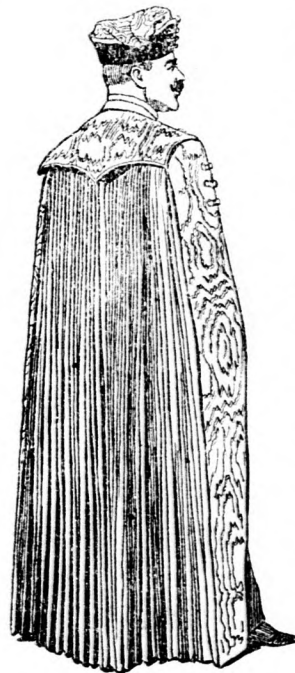
SZÁNTÓ JÓZSEF

papi-, úri- és egyenruhakészítő szabó-cég

Hódmezővásárhely, Fő-tér (saját ház).

Számos elismerőlevél művészi, jó munkáért.
Éremkitüntetések különböző kiállításokról.

Legcélyszerubb ajándék lelkész urak részére a palást.

Cégem eddig 5000 palástot szállított s munkáinkért a legnagyobb haszon és jutalom az elismerőlevelek voltak.

Kérem a nőgyógyászok, presbiteriumok hasonló ajándékrendeléseit.

Igen tisztelt Szántó úr!

Gyülekezetünk által rendelt papi palást és süveg, melyet f. hó 10-én adtuk át nagytiszt Szécsy István szeretett lelkészünknek, csodálatraméltó volt az elragadtatás, úgy a lelkész úr, mint az érdekelt gyülekezeti tagok gyönyörködtek benne. Tolmácsolom is gratulációkat, — amely alkalommal üdvözljük Szántó urat és köszönetet mondunk azért, hogy szeretett lelkészünk megajándékoztatására oly szép, izléeses és finom munkával ellátott palástot küldött.

Mégegyszer szívből üdvözljük és gratulálunk.

Mikepéres, 1927 jul. 13.

A presbiterium nevében

Szakács Andor,
el. isk. igazgató.

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: EKLI JÓZSEF.)

DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református ápolóda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetésekét vidéken is vállalunk.

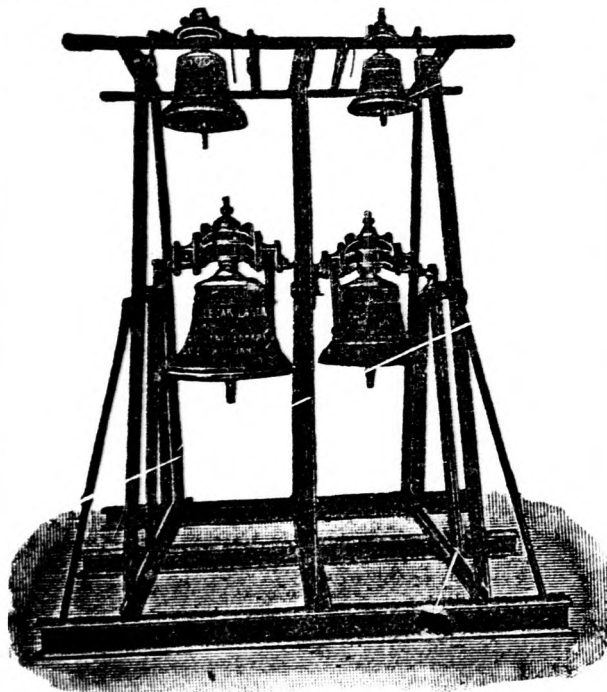
Debreczeni István
órásmeister
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

Az 1906. évi debreceni iparkiallításán díszoklevéllel, a budapesti és székesfehérvári orsz. kiállításon aranyéremmel kitüntetve.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgvár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.
(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÓR-HAZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 913-53

Az 1900. évi párisi világ, 1921. és 1923. évi vas- és gépiári kiállításon aranyéremmel, 1925. évi kézműipari tárlaton és az 1926. évi kézműipari kiállításon m. kir. kormány aittai díszoklevéllel, az 1927. évi vasipari kiállításon a nagy aranyéremmel és az 1927. évi székesfehérvári kiállításon aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó
összes vasárúk
állandó nagy raktára.
Telefon 6.

MOST MEGJELENT KÖNYVUJDONSÁGOK

Dr. HALMI JÁNOS :

Csevegő virágok (meséskönyv
7—12 éves gyermekek számára)
Második bővített kiadás ára . . . . . 2.—

TÓTH JÁNOS :

Apróságok nagymeseországból
(vallásos irányu mesekönyv)
Ára kötve 2:40

DEBRECZENI ISTVÁN :

Síratok a sírókkal. Temetési imád-
ságok és beszédek . . . . . 4.—

FORGÁCS GYULA :

Belmissziói útmutató az 1927—
28-ik évre . . . . . 4.—

LÁSZLÓ ÖDÖN :

Ember tervez, Ieten végez. (Val-
lások irányu vigjáték) 1:60

NÉMETH KÁROLY :

Lélekgyöngye. Imádságok az Isten-
ben örvendező ifjú lelkek számára. 2:20

OKOS GYULA :

Nem hiába jött el a Jézus. (Val-
lások gyermek és ifjúsági színművek) 3:40

RAVASZ LÁSZLÓ :

„Az ember élet útjának felén.”
(Beszédek, cikkek, előadások.) II-ik
kiadás. . . . . 12.—

Ágenda. A magyar református egy-
ház liturgiás könyve 1/2 börkötésbe . . . . . 30.—

Dr. VASS VINCE :

Sylvester rendszeres hittani kézi-
könyve, első könyv. A keresztyén-
ség világnézete. (Református dog-
matika) 2:40

VASVÁRY BÉLA :

32 vallások karének ref. egyházi
énekkarok számára . . . . . 3.—

VINCZE ELEK :

Az apostolok. (Felolvasások és
bibliamagyarázatok vallások esté-
lyekre) . . . . . 4.—

MAKKAI SÁNDOR :

Ördögszekér, regény. . . . . 12.—

Fenti könyvek kaphatók és megrendelhetők a

„MÉLIUSZ”
könyv-, zenemű-, és
papirkereskedésében

Debrecen, Ferenc József-út 26.
TELEFON 2-70. SZ.
Postai megrendelések azonnal expedáltaknak.